

MIDSOMMAR

Av Monica Mazzitelli

Bruna strumpor. Passar illa till jeans. Det är dock det sista rena paret jag har kvar. Har redan hoppat över tre tider i tvättstugan. Hinner aldrig. Tiden rinner iväg och jag har bara suttit här, hinner aldrig med någonting. Och nu kommer någon annan att ta hand om min smutstvätt, om de inte bara slänger den. De här bruna är för tjocka i den rådande värmeböljan. Men ändå, man ska vara tacksam för värmeböljan.

Jag ska bara gå en kort bit. Fram till t-banan. Det var där jag sa hejdå till henne sista gången. Vad sur hon blev när hon upptäckte mig då jag försökte gömma mig bakom pelaren. Men jag ville bara titta på henne, se om hon bundit upp håret med det röda sidenbandet som hon hade fått av mig. Jag vinkade men hon vinkade inte tillbaka. Anna-Karin hade inte bandet i håret då men det hade hon senare när de fiskade upp henne i havsviken.

Tjugo år har passerat sedan 1992. Då tycktes sekelskiftet så avlägset därför att den kollektiva föreställningen var att det skulle föra med sig ett påskyndande av teknologin av närmast science fiction-liknande slag, något som det inte just då syntes några spår av. Faktum är att det inte blev så, det var bara fria fantasier. Jag befann mig i Stockholm nästan av en slump, på grund av några kyssar och en svensk au pairtjej som det under dessa majdagar i Florens säkerligen fanns trehundra identiska kopior av. Rebecka. Jag hade aldrig kunnat tro att hon skulle bli min fru och mor till min Tomas. Hon hade berättat för mig om den där midsommarfesten som försigick vid tiden för sommarsolståndet och som svenskarna föredrog att fira utanför staden, i Stockholms skärgård. Tusentals små röd- och ockrafärgade öar öar täckta av grandungar och omslutna av ett kobolblått hav som låg helt stilla. Efter tjugo år här så blir jag fortfarande berörd av dessa färger och tar varje år exakt samma foton av precis samma landskap i förhoppning om att en vacker dag tillfriskna från denna färgbesatthet.

Lotta sade att det var mitt fel också, att det var jag som kvävde henne. Hon var bara 17, hon skulle få vara i fred. Jag ville det också, men alla föräldrar försöker hålla koll på sina barn. Vad visste hon om det som inte har barn, lätt att prata när man inte har ansvar för dem. Nej du, syrran min, du kan inte veta, du kan inte föreställa dig. Du vet inte hur det känns när man läser i sin dotters dagbok, och det står ”bryr sig bara om att suppa sig full på helger”. Jag söp, jag, inte bara på helgerna, men det visste inte hon. Jag började efter skilsmässan. Hon ville aldrig dricka alkohol, hur kommer det sig att hon var full då hon ramlade från båten? Tre snapsar och tre starköl minst sade obducenten. Hon hatade alkohol, hon måste ha varit spyferdig då hon hamnade i vattnet. Men det där har jag tänkt på så många gånger. Jag är så upptagen med det, minsann, jag har fullt upp med det på dagarna. Man får i alla fall vara tacksam över att hon inte blev våldtagen, full som hon var. Killar har ingen kontroll när de super, det vet jag nåt om.

Juni 1992 var väldigt varm, sol sju dagar i sträck under min interrail-resa. För mig var det helt normalt, som om man vore i Florens. Det är juni och således är det varmt och solen lyser. Här istället kan en hel sommar regna bort. Sverige tycktes mig ett paradiset: förverkligad socialism, en utopi som översatts till verklighet, allt väl fungerande och väl organiserat. Få beslut att ta och inget lämnat åt slumpen. Alla problem var förutsedda: pensionsparandet redan ordnat, huslånet på trettio år, bilen på avbetalning och allt kunde dras av i självdeklarationen. Det hela var ordnat så att alla skulle klara sig fram till slutet på månaden och få litegrann över som räckte till en charterresa till Marbella eller Sicilien. Allting strålade, färgerna skimrade, människorna var blonda och lyckliga. Under middagen på midsommaraftonen så skålades det i all oändlighet. Innan glaset höjdes så tog var och en fram häftet med snapsvisor som låg brevid tallriken och sedan sjöng man tillsammans i kör.

Väl förberett och larvigt tyckte jag, fast folkloristiskt. Jag är totalt tondöv och fortfarande idag sjunger jag inte med. Sedan dansade man utomhus ända fram till gryningen, drack för mycket och glömde alltihop. Rebeckas vänner talade engelska när jag var med, även om så bara för att säga "kan du ge mig brödet, tack". Jag kände mig exotisk och betydelsefull. Hennes blå ögon började att fånga mig på allvar. Vi var uppe och pratade nästan hela natten som aldrig mörknade. Klockan tre var det redan dag, jag kände mig som om jag gick på amfetamin.

Hon skrev "mina föräldrar är två jävla förlorare fyllisar och jag ska inte bli som dem, kosta vad det kosta vill, annars tar jag livet av mig. De kan bara glo på teven." Man skall aldrig läsa i ens barns dagböcker, inte ens när de drunknar en midsommarnatt. Annars tror man att man blir galen, och det blir man också. Duktig sade de att jag var. Grät inte på begravningen. Rak som ett spik. Jag minns inte vad som hände på kvällen. Lotta säger att jag gjorde bort mig, men hon skall alltid kritisera i alla fall. Bara för att jag inte hittade hemnycklarna och fick sitta på trappan hela natten. Först på morgonen kom jag på att jag hade bett henne ta dem i sin handväska. Hon skulle ha kommit ihåg dem, inte jag, "föräldern till den avlidna barnet", som det stod i tidningen. Jag var upptagen med min sorg. Vad fan kunde jag veta om en jävla nyckelknippa! Man skall vara tacksam att grannarna inte ringde till polisen sade Lotta, eftersom jag "sjöng" i trappan sägs det. Men det tror jag inte att jag gjorde. Inte sjunger man efter en begravning, jag kan inte komma på någon särskild visa som man sjunger efter en begravning.

Då visste jag fortfarande inte att jag skulle återvända på hösten och sedan bli kvar i Sverige i tjugo år. Jag hade aldrig trott att jag skulle kunna lära mig alla dessa gutturala och nasala ljud, dessa alltför öppna, och alltför slutna vokaler. Jag befann mig i en bubbla av välmående och såg bara vidöppna himlar vilkas blåa färg man i Florens bara kan återfinna i familjen Della Robbias keramik och vars recept till denna omöjliga nyans förblev en hemlighet som de tog med sig i graven. Det verkade som den perfekta platsen till dess att vi, en aning andfådda, en eftermiddag kom fram till Gamla Stans tunnelbanestation och Rebecka sa att det inte var nödvändigt att springa för att tåget stod still. Hon höll mig i handen men släppte den och stannade tvärt upp och sa att någon måste ha slängt sig framför tåget eftersom det var en bår där och man ropade ut något i högtalarna. Jag minns att jag sa "Men skämtar du?" på italienska men hon svarade inte och förblev som förstelnad, uppslukad. Jag lade armen om hennes axlar och föste henne mot trapporna för att se efter vad som hände, om det var någon idé att vänta på att de skulle återuppta trafiken eller om det var bättre att ta bussen för att komma hem.

Det blir ett år imorgon. Jag gör det. Jag måste göra det idag annars har jag levt ett helt år utan henne, och då blir det för sent, då blir hon sur på mig igen och tycker att jag inte tyckte om henne, om jag kunde leva ett helt år utan henne. Det sade hon till mig då hon kom natten efter begravningen. Hon fnissade åt mig och sade att jag inte hade mage att göra det. Man ska vara tacksam att ens döda dotter kommer och hälsar på en på natten, fast man kallsvettas när man vaknar och det är eländigt och man bara vill dö, så det finns inte mycket att tacka för egentligen. Men nu skall jag nog ta på mig de här bruna strumporna, ta på mig skorna och äntligen ta mig ner till t-banan. Hon står och väntar på mig nu, där jag såg henne för sista gången, hon står nog där och väntar och kanske hon tycker om mig nu. Om jag kastar mig ned till henne så kanske hon vill ta mig i sin famn. Det kanske inte gör så ont då. Inte mera än så i alla fall. Det är bara att hoppa, så blir det bra.

Döden blev än tristare i denna tunnelbanegråa färg och helt plötsligt, mitt bland denna sommarsolståndsglädje, skymtade jag som genom ett filter denna tämjdd och tyst melankoli. Liket en vinterhimmel som lägger sig som ett täcke över sommarhimmeln, ett vemod som kröp in i de glada visorna och gjorde dem patetiska och meningslösa. Det var för detta som

jag stannade, för detta djupa stråk av vintergrått som sipprar ut över sommaren och tillintetgör den. Det har nu gått tjugo år, jag har en son som är så stor att han i år inte firar midsommar med oss, han åker ut med kompisarna i skärgården. Men trots alla år som förflutit kan jag fortfarande se mig själv titta på den där båren med en kropp som i dödsögonblicket mist kontrollen och tappat skorna. Jag vet inte vem det var, inte ens om det var en man eller kvinna. Jag såg bara att under lakanet så stack det fram ett par bruna strumpor.